

Ìwé Joeli àti Ìjọ Adventist Ojọ Keje ti Laodíkea — Nọmbà Mǎrùndínlógójì

Jeff Pippenger
2026-02-12

Nọmbà Mǎrùnlélógójì

Àtúnnyèwò

Léfítíkù orí ketàlélógún sọ àwọn àdánwò mǎta di mímò láàárín àsikò Pǎntékòsì ti egbèrún mọkànlá-le-lógójì [òkérindínlógójì] náà. Ìbámu ojọ kínní ti àjòdún Àgọ pèlú ojọ Pǎntékòsì, lẹyìn náà sì ni ìbámu ojọ mǎrùnlélógójì tí Kristi fi kọ àwọn ọmọ-ẹyìn lójú-kúrò ní ojú kí ìgòkè rẹ tó wáyé pèlú ojọ àwọn èso àkòso, n dá ìṣètò àpapọ kan silẹ tí n sojú àwọn ifẹṣẹhìn ángẹlì mǎta náà.

Nígba tí a bá fi “ìkú, ìsínkú àti àjínde” sílò gégé bí àmì-ọ̀nà àsọtẹ̀lẹ̀ kan soṣo tí ó ní ìgbésẹ̀ mǎta; gégé bí a ti sáfihàn rẹ̀ nínú ìrìbomi Kristi, a rí i pé ojọ mǎrùn-ún lẹyìn àjínde ní ojọ àwọn èso àkòkọ̀, ọ̀pin ayeyẹ̀ ojọ méje ti àkàrà aláìwú dé gégé bí ipéjọ mímọ̀. Nípa bẹ̀, ní àjínde Kristi, tí ó bá ọ̀rẹ̀ àwọn èso àkòkọ̀ mu, àkòkọ̀ ojọ mǎrùn-ún kan n tẹ̀ lẹ̀ e.

Ní ọ̀pin itòlèsẹ̀ṣẹ̀ tí a dá silẹ̀ nípa mímú ojọ àkòkọ̀ àjọyọ̀ Àgọ bá ojọ Pǎntíkòsì mu, àmì ọ̀nà míràn wà pèlú ìgbésẹ̀ mǎta, èyí tí ojọ mǎrùn-ún sì tún tẹ̀ lẹ̀, tí ó sì dé Pǎntíkòsì.

Láàárín àwọn àmì ọ̀nà “ìgbésẹ̀ mǎta tí ojọ mǎrùn-ún tẹ̀ lẹ̀,” méjèjì náà, ni àkòkọ̀ ojọ mǎtálélógbọ̀n wà. Nígba tí a bá ṣe àfaramọ̀ ojọ kìn-in-ní àjòdún Àgọ mọ̀ ojọ Pǎntékòsì, a ní ọ̀ye pé ojọ mǎrùn-ún sáájú àjòdún Àgọ ni Ojọ Ètùtù. Ojọ mǎwáá sáájú Ojọ Ètùtù ni àjòdún Ipè. Ogójì ojọ tí Kristi fi n kòni lójúkojú lẹyìn àjínde Rẹ̀ ní ojọ àkòso, bá a mu ara rẹ̀ pèlú ojọ mǎrùn-ún lẹyìn àjòdún Ipè, àti ojọ mǎrùn-ún sáájú Ojọ Ètùtù.

Ọ̀nà àmì ìṣìsẹ̀lẹ̀ mǎta ti “ìkú, ìsínkú, àti àjínde” Rẹ̀, tí ojọ mǎrùn-ún sì tẹ̀lẹ̀ e títí dé ọ̀pin àjòdún àkàrà aláìwú, ni a tún ṣe ní ogbọ̀n ojọ lẹyìn náà nígbà tí ọ̀nà àmì ìṣìsẹ̀lẹ̀ mǎta ti “ipè, ìgòkè lo, àti idájọ̀” hàn, tí ojọ mǎrùn-ún sì tún tẹ̀lẹ̀ wọ̀n títí dé Pǎntékòsì. Ọ̀nà àmì ìṣìsẹ̀lẹ̀ mǎta ibèrẹ̀ náà rọ̀rùn láti sàlàyé gégé bí ọ̀nà àmì kan tí ó ní ìgbésẹ̀ mǎta, nítorí a dá a mọ̀ ní taàrà gégé bí bẹ̀ pèlú ìrìbomi Kristi, èyí tí ó ṣe àpẹ̀rẹ̀ “ìkú, ìsínkú, àti àjínde” Rẹ̀. Ìrìbomi náà ni alpha sí àkòkọ̀ mímọ̀ ojọ 1,260, èyí tí ó dé iparí ní “ìkú, ìsínkú, àti àjínde” Rẹ̀, tí ó jẹ̀ omega sí ojọ 1,260 náà.

Àmì ọ̀nà àfihàn mǎta ní iparí àkòkọ̀ Pǎntékòsì gbọ̀dọ̀ jẹ̀ mímọ̀ nípasẹ̀ ilò àsọtẹ̀lẹ̀. Nínú àádọ̀ta ojọ àkòkọ̀ Pǎntékòsì, a rí ilàna kan náà ní ibèrẹ̀ àti ní iparí. Lórí ipilẹ̀ ilàna pé Kristi máa n fí ibèrẹ̀ sàpẹ̀júwe iparí nígbà gbogbo, a lè dá àjòdún ipè mọ̀, tí ìgòkè rẹ̀ n tẹ̀ lẹ̀ e, tí ojọ Ètùtù sì tún tẹ̀ lẹ̀ e, tí ojọ mǎrùn-ún sì sì tún tẹ̀ lẹ̀ e, gégé bí “àmi ọ̀nà àfihàn mǎta kan tí ojọ mǎrùn-ún tẹ̀ lẹ̀.”

A tún n fí àwọn ilàna Bíbélì ti àwùjọ̀ iwà àkànṣe ọ̀kọ̀ọ̀kan nínú àwọn ìgbésẹ̀ mǎtẹ̀tẹ̀ta náà dán àwọn ìgbésẹ̀ mǎtẹ̀tẹ̀ta tí a dábaà wò. A dúró fún àwọn ìgbésẹ̀ mǎtẹ̀tẹ̀ta wọ̀nyí leraléra nínú Ọ̀rọ̀ Ọ̀lórún. Wọ̀n ni àwọn ángẹlì mǎtẹ̀tẹ̀ta; wọ̀n ni àgbalá, ibi mímọ̀ àti Ibi Mímọ̀ Jùlọ; wọ̀n sì ni ìṣẹ̀ Ẹ̀mí Mímọ̀ nínú idálẹ̀bí nípa ẹ̀ṣẹ̀, ọ̀dodo àti idájọ̀. Ìdánimọ̀ àjọ̀ ipè, ìgòkè re ọ̀run àti ojọ Ètùtù gégé bí àwọn

ìgbésè mètèèta wònyí béèrè pé kí òkòkòkan àwọn ìgbésè nàà bá ẹrí Bíbélì tí a ti fi múlè mu.

Àwọn ipè jẹ ìhìnre ikilò, ó sì ní ibásepò pèlú àngẹli àkókó tí n kẹ pé, “ẹ bèrù Olórun.” Ìgòkè lọ Kristi jẹ àmì ògo Ìbòwò Rẹ Keji, nítorí ọrò ìfihàn keji ti àngẹli àkókó ni pé, “ẹ fi ògo fún Un.” Ojò Ètùtù ni àmì idájó, àti ọrò ìfihàn kẹta ti àngẹli àkókó ni pé, “wákàtí idájó Rẹ ti dé.” Ọnà púpọ wà láti fi mò pé àwọn àbùdá àsoṭélé ti ìgbésè mètá nínú àmì ọnà ní ọpin àkókò Pénítíkòsì dúró fún àwọn ìgbésè mètá ti ìhìnre àinípèkun, níbi tí a ti “wẹ wọn mò, tí a sọ wọn di funfun, tí a sì dán wọn wò.”

Níwọn bí ó ti rí bẹ, nígbà nàà ẹ lè rí i pé nínú àmì ọnà àkókó tí ó ní ìgbésè mètá ni a ti fi ẹbọ àkóso èso báli fúnni, àti nínú àmì ọnà ikéyìn ti ìgbésè mètá nàà ni a ti fi ẹbọ àkóso èso àlikámà fúnni. Nígbà nàà ẹ lè tún rí i pé àwọn ìgbésè mètá alfa ti àkókò Pénítíkòsì n tọka sí àkàrà aláiwú, sùgbón àmì ọnà omega ti ìgbésè mètá n tọka sí àkàrà aláiwúpòn. Nígbà nàà ẹ tilẹ lè rí i pé nínú àmì ọnà ìgbésè mètá ní ibèrè ni a ti gbé Kristi sókè láti fà gbogbo èniyàn mọra, àti nínú àmì ọnà ìgbésè mètá ní ọpin ni a ti gbé àsíá àwọn ẹgbèrún kan ó lé mērìnlélógójì sókè láti fà àwọn Keferi wá.

Angẹli kíni àti ẹkẹta jẹ angẹli kan nàà ní ipèlè àsoṭélé, nítorí pé èyí kíni ni ibèrè—àti pé èyí ẹkẹta ni ọpin. Angẹli àkókó alpha n kẹde isipaya idájó, angẹli ikéyìn omega sì n kẹde ipari idájó. Ìròyìn angẹli kíni ni a fi agbára fún nípa imúṣe Islam ní August 11, 1840, a sì fi agbára fún angẹli ẹkẹta nípa imúṣe Islam ní 9/11. Sister White jẹ kí a mò pé isẹ iransẹ angẹli kíni àti ti angẹli ẹkẹta ni láti fi ògo rẹ tan ayé nàà mólẹ. Àwọn ẹlẹrì míràn pò gidigidi, wọn sì n pèsè itilẹyìn tó péye fún idánimò isètò àkókò Pentecostal gégé bí a ti fi hàn nínú ojò mēèédógbòn láti àjìnde Kristi títi dé Pentecost, pèlú ẹsè méjilélógún àkókó ti Leviticus ogún-kẹta àti ẹsè méjilélógún ikéyìn ti Leviticus ogún-kẹta. Láàárín àwọn àmì ọnà méjèjèjì tí ó jẹ àmì ọnà ìgbésè mètá tí ojò mārùn-ún tẹ lé, àkókò ojò ogbòn wà tí ó dúró fún angẹli keji.

Àmì àkókó tí “ìgbésè mètá tí ojò mārùn-ún tẹlẹ” ni àngẹli àkókó, ojò ogbòn nàà ni àngẹli keji, àti àmì keji tí “ìgbésè mètá tí ojò mārùn-ún tẹlẹ” ni àngẹli kẹta. Ìgbésè mètá wònyí bo gbogbo àkókò Pénítékòsì títi dé Pénítékòsì, èyí tí ó sì jẹ àmì ibèrè ojò méje ti àjòdún Àgò, tí ó dúró fún itújáde ojò ikéyìn ní àkókò idààmú òfin Ojò Àikú, tí ó bèrè ní òfin Ojò Àikú ní Orílẹ-Èdè Amẹríkà, tí ó sì n bá a lọ títi Míkẹli yòò fi dide, tí àkókò àánú èniyàn yòò sì parí. Isètò nàà jẹ ti Olórun, sùgbón ó mú àwọn irònú pàtàkì kan wá.

Àwọn Irònú Tó Jinlẹ Gan-an

Ó hàn gbangba pé àmì-ọnà tí “àwọn ipè, ìgòkè, àti idájó” dúró fún ni litmus àti idánwò kẹta. Idánwò kẹta máa n jẹ idánwò litmus ní gbogbo igbà, níbi tí iwà hàn gbangba sí, sùgbón tí a kì í ẹ pé a ti n mú un dàgbà níbè rára.

“A n fi iwà hàn nípasẹ ipènjá. Nígbà tí ohùn títéwògbà, tó kún fún itara, kẹde ní àárín òru pé, ‘Wò ó, ọkọ iyawó n bọ; ẹ jade lọ padé rẹ,’ àwọn wúndiá tí n sùn jí kúrò nínú oorun wọn, a sì rí eni tí ó ti ẹ imúrasilẹ fún isẹlẹ nàà. A mú ẹgbé méjèjèjì láirètí, sùgbón ọkan ti mura silẹ fún isẹlẹ pajawiri nàà, a sì rí ẹkẹjì pé kò ní imúrasilẹ. A n fi iwà hàn nípasẹ àyidayida. Àwọn isẹlẹ pajawiri máa n mú irin tòótó iwà jade. Ìjambá kan tó ẹlẹ lójìjì tí a kò si retí, ipadánù eni, tàbí ipènjá kan, àisàn kan tí a kò retí tàbí irora ọkàn, ohunkóhun tí yòò mú ọkàn èniyàn dojú kọ

ikú, yòò mú òtító inú iwà jáde. A ó fi hàn gbangba bóyá igbàgbò gidì kankan wà nínú àwọn iléírí ọ̀rọ̀ Ọ̀lórún tàbí kò sí. A ó fi hàn gbangba bóyá oore-ọ̀fẹ́ n gbé ọ̀kàn nàà ró, bóyá ọ̀róró wà nínú ikòkò pẹ̀lú fitílà nàà.”

“Àwọn àkókò idánwò máa n dé bá gbogbo èniyàn. Báwo ni a ẹ̀ n hùwà wa lábẹ̀ idánwò àti ifidí-múlẹ̀ Ọ̀lórún? Ẹ́ ẹ̀ wọn fitílà wa n kú? tàbí ẹ́ a sì n jẹ́ kí wọn máa jó? Ẹ́ a ti múra sílẹ̀ fún gbogbo ipò pàjáwírí nípasẹ̀ isòkan wa pẹ̀lú Ẹ̀ni tí ó kún fún oore-ọ̀fẹ́ àti òtító? Àwọn wúndiá ológbòn mārùn-ún kò lè pín iwà wọn fún àwọn wúndiá òmùgò mārùn-ún. A gbòdò dá iwà sílẹ̀ gégé bí ẹ̀nikòkan.” Review and Herald, October 17, 1895.

Nígbà tí ọ̀nà-àmi àjòdún ipè bá dé, a máa fi iwà rẹ̀ di èdidi títi láé, a sì gbé ọ̀ sókè gégé bí àsíá, a sì pa ẹ̀şẹ̀ rẹ̀ rẹ̀ kúrò títi láé. Àwọn igbésẹ̀ męta nàà n sàfihàn apá męta ti ididi nàà. Ìbòwólẹ̀ ihin-işẹ̀ Ẹ̀kún Àárín Ọ̀ru n fi àwọn tí wọn ní ọ̀róró hàn àti àwọn tí a gbé sókè gégé bí àsíá bí a ti n mú ẹ̀şẹ̀ wọn kúrò. Ìhin-işẹ̀ nàà, işẹ̀ nàà, àti èdidi nàà, gbogbo wọn jẹ́ ọ̀nà-àmi kan nàà. Ó jẹ́ ọ̀nà-àmi “tí n mú ọ̀kàn dúró ní ojùkójú pẹ̀lú ikú” nítorí “àjálù tí a kò retí.” Ìpè Islam dúró fún “àjálù tí a kò retí” nàà. Ní àkókò yẹn ni a ti n kẹde ihin nàà pé, “Wò ó, Ọ̀kọ-Ìyàwó n bọ,” ní ojò mārùn-ún şáájú ọ̀fin Ojò Àikú, níbi tí ihin nàà ti yí padà sí ẹ̀kún nílá ti angeli kęta.

Àwọn igbésẹ̀ męta ti àmi ọ̀nà nàà jẹ́ àwọn èròjà idánimò nínú fifi èdidi di àti gbígbé egbẹ̀rún mọ̀kandínlógóji lé egbẹ̀rún méjilá [one hundred and forty-four thousand] sókè, diẹ̀ şáájú ọ̀fin Sónde. Ó hàn gbangba pé àyẹ̀wò imúdájú ti “ipè, igòkè, àti idájó” ni a ti şapeşere rẹ̀ nípasẹ̀ apẹ̀jọ̀ àgò Exeter. Ojò mārùn-ún tí ó wà láàárín Ojò Ìwẹ̀nùmò àti Pẹ̀ntíkòsì, n şojú ojò męrinđínlógórin [sixty-six days] tí ó wà láàárín ọ̀pin apẹ̀jọ̀ àgò Exeter ní August 17 títi dé October 22, 1844, nígbà tí ilẹ̀kùn ti pa. Àwọn ojò męrinđínlógórin [sixty-six days] wònyí nínú itàn àwọn Millerite n şe àfihàn àwọn ojò ikeyin, àti nípa èyí, wọn n şe àfihàn ikéde işe iranşẹ̀ Igbe Àárín Ọ̀ru láti ọ̀dò egbẹ̀rún mọ̀kandínlógóji lé egbẹ̀rún méjilá [one hundred and forty-four thousand].

Ojò mārùn-ún tó şáájú Pẹ̀ntíkòsì bá ojò męrinđínlógóta mu, èyí tí àwọn Mílléraití fi n kẹde ihinrere Ẹ̀kún Àárín Ọ̀ru, èyí tí a tún şapeşere rẹ̀ nínú iwólẹ̀ işegun Kristi sí Jerúsálẹ̀mù. Àkókò nínú àwọn igbésẹ̀ męta nàà ni àjọyọ̀ ipè, èyí tí í şe ipè keje, tàbí iyonu kęta, tàbí Ìsilámù ní àwọn ojò ikeyin, àti pé kí Kristi tó wọ̀ Jerúsálẹ̀mù ní işegun, a ti tú kẹ̀kẹ̀kẹ̀ kan sílẹ̀.

Ní ti àşotẹ̀lẹ̀, èyí n fi hàn pé şíşilẹ̀ kẹ̀kẹ̀kẹ̀ nàà ni ó jẹ́ àmi ibẹ̀rẹ̀ iwólẹ̀ işegun nàà, èyí tí í şe Ẹ̀kún Àárín Ọ̀ru. A gbòdò fi àşotẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì sí imúlò ní àwọn ojò ikeyin sí ijọba kęfà nínú àşotẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì—eranko ayé, Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà. Íslámù yòò kọ̀lu Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà, gégé bí ó ti şe ní 9/11, nípa bẹ̀şẹ̀ sì n fi àmi ibẹ̀rẹ̀ ikéde Ẹ̀kún Àárín Ọ̀ru hàn pẹ̀lú ikọ̀lù pàtàkì kan sí Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà láti ọ̀wọ̀ Íslámù, àti ọ̀pin ikéde Ẹ̀kún Àárín Ọ̀ru pẹ̀lú ikọ̀lù pàtàkì miiran sí Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà láti ọ̀wọ̀ Íslámù, nítorí Jẹ̀sù máa n fi ibẹ̀rẹ̀ ohun kan şapeşere ọ̀pin ohun kan nígbà gbogbo.

Ifiranşẹ̀ Pentikosti ni ifiranşẹ̀ igbe rara, ati igbe rara nàà kàn jẹ́ igbẹ̀ga ifiranşẹ̀ Igbe Ọ̀ru. Nínú itàn àwọn Millerite, Igbe Ọ̀ru parí nígbà tí a ti ilẹ̀kùn pa ní October 22, 1844, ó sì parí nígbà tí ilẹ̀kùn bá ti pa ní ọ̀fin Sunday ní àwọn ojò ikeyin. Ní Pentikosti, Peteru kẹde ifiranşẹ̀ Joęli, àti pé Pentikosti ni ọ̀pin omega ti Igbe Ọ̀ru, nítorí nàà, ní ibẹ̀rẹ̀ alpha ti Igbe Ọ̀ru, Peteru pẹ̀lú gbòdò, ní dandan àşotẹ̀lẹ̀, máa gbé ifiranşẹ̀ Joęli kalẹ̀. Ní Igbe Ọ̀ru, Peteru wà nínú Acts orí keji, nínú yàrà òkè ní wákàtí kęta, léyìn nàà ní ojò kan nàà ní wákàtí kęşàn-án ó wà nínú tẹmpilì, ó n kẹde ifiranşẹ̀ Joęli.

Peteri jẹ ààmi àwọn egbèrún m̀erínlélógórin [one hundred and forty-four thousand] ní Pén̄tèkòsì, èyí tí ó jẹ òpin Èkún Àárín Òru, ó sì tún jẹ ààmi àwọn egbèrún m̀erínlélógórin ní ibèrè Èkún Àárín Òru. Ìdididi àti gbígbé àwọn egbèrún m̀erínlélógórin dide bèrè pèlú ìtú kètèkètè náà nígbà tí Ìslámù kòlu. Nígbà tí àwọn ọmọ-èyìn Miller kúrò ní àgò ipadé Exeter, wón rú iránsẹ náà bí igbì omi tí ń sànlólá, ní ti ààmi sì wón sàpèrè àwọn egbèrún m̀erínlélógórin tí yòò tún irírí náà ẹ.

Ìsàfilólè yìi túbò di ohun pàtàkì jùlò nígbà tí o bá mò pé Pétèrù ń sojú àwọn tí ń kéde iránsẹ Èkún Òru Láárín ní àmi idánwò àti idánwò keta ti àkókò Pén̄tèkòsì. Wákàtí keta fún Pétèrù ní Pén̄tèkòsì fi í sí ilé òkè, àti ilé òkè náà pèlú ni ojú m̀ewáá sáájú Pén̄tèkòsì. Ìdánwò kejì ti àkókò Pén̄tèkòsì ni idánwò ténpìlì ojú ogbòn tí ó tẹ lé idánwò ipilè. Ìdánwò kejì ti ténpìlì náà bèèrè pé àwọn olóòótó wólé nípa igbàgbó sínú Ibi Mímò Jùlò níbi tí a ti ń pa ẹsẹ wón rẹ, àti níbi tí a ti fi wón jókòò nípa igbàgbó pèlú Kristi ní àwọn ibi ọrun. Ìwé Ìṣe Àwọn Àpóstélì so fún wa pé Pétèrù bèrè iwáásù rẹ lórí iwé Jóèlì ní wákàtí keta nínú ilé òkè, lẹyìn náà ní wákàtí kẹsàn-án ó wà nínú ténpìlì.

Sùgbòn Peteru, nígbà tí ó dúró pèlú àwọn m̀okànlá náà, gbé ohùn rẹ sókè, ó sì wí fún wón pé, Èyìn ará Judia, àti gbogbo èyìn tí ń gbé ní Jerusalemu, ẹ jẹ kí èyí di mímò fún yín, kí ẹ sì feti sí ọrò mi: Nítorí àwọn wónyí kò mutí yó, gégé bí èyìn ti rò, níwón bí ó ti jẹ pé wákàtí keta ojú nikan ni. Sùgbòn èyí ni ohun tí a ti so nípa rẹ láti ọdò wolú Jóèlì. ... Ní báyí, Peteru àti Johanu lo sókè pò sí ténpìlì ní àkókò àdúrà, ní igbà wákàtí kẹsàn-án. Ìṣe 2:14–16; 3:1.

Wón kan Kristi mò àgbélébùú ní wákàtí keta, ó sì kú ní wákàtí kẹsàn-án. Ikú Rẹ, isinkú Rẹ àti àjínde Rẹ jẹ àmi ọ̀nà kan soṣo pèlú igbésè m̀eta. Igbésè keta, ojú àwọn àkòso èso, bèrè àádòta ojú tí ó parí ní Pén̄tèkòsì. Nínú alfa àkókò Pén̄tèkòsì, wákàtí keta àti wákàtí kẹsàn-án sojú iyatò pàtó kan, nítorí Kristi wà láàyè ní wákàtí keta, sùgbòn ó ti kú ní wákàtí kẹsàn-án. Peteru wà nínú yàrà òkè ní wákàtí keta, ó sì wà nínú ténpìlì ní wákàtí kẹsàn-án.

Àkókò Pén̄tèkòsì ti àádòta ojú mímò ní àkókò Kristi jẹ àkókò mímò asotélè tí ó ní ibásepò tààrà pèlú asotélè ti egbèrún méjì ó lé ọ̀dúnrún ọ̀dún. Ó ní ibásepò pàtàkì jùlò pèlú ọ̀sè ikeyin ti ọ̀dúnrún m̀erínlélógórin [m̀erínlélógórin] ọ̀dún fún orilẹ̀-èdè Júù nínú Dánièlì orí kẹsàn-án. Ọ̀sè mímò náà nígbà tí Kristi fi mú májèmu náà dúró sìnşin ni a pín sí àkókò méjì tó dọgba ti ojú asotélè 1,260. Àárín gbùngbùn ọ̀sè náà ni àgbélébùú. Àgbélébùú náà ń tọka sí wákàtí keta àti wákàtí kẹsàn-án, bèè ni Pétèrù pèlú ẹ bèè ní Pén̄tèkòsì. Ní ọ̀dún 34, ní òpin ọ̀sè mímò kan náà, nígbà tí Kònílù ránsẹ pe Pétèrù láti Kesariá Marítimà, wákàtí kẹsàn-án ni.

Okúnrin kan sì wà ní Kesarea, tí a ń pé ní Kònèliùsì, balógun ọ̀górùn-ún kan nínú egbé ọmọ-ogun tí a ń pé ní egbé ọmọ-ogun Ítálì; ẹni ifòkànsin sí Ọlórùn, ẹni tí ó sì bèrù Ọlórùn pèlú gbogbo ilé rẹ, ẹni tí ó ń ẹ ọ̀pò àánú fún àwọn èniyàn, tí ó sì ń gbàdúrà sí Ọlórùn nígbà gbogbo. Ó rí nínú iran ní kedere ní àkókò wákàtí kẹsàn-án ojú náà angeli Ọlórùn kan tí ń wólé tọ ọ wá, tí ó sì ń wí fún un pé, Kònèliùsì. Nígbà tí ó sì tẹjú mò ọ̀n, ẹ̀rù bà á, ó sì ní, Kí ni, Olúwa? Ó sì wí fún un pé, Àwọn àdúrà rẹ àti àwọn àánú rẹ ti gòkè lo fún irántí níwájú Ọlórùn. Njẹ nísinsin yìi rán àwọn èniyàn sí Joppa, kí o sì pe Símonì kan, ẹni tí àpèlè rẹ ń jẹ Pétèrù. Ìṣe 10:1–5.

Ní ojú kejì, Pétèrù gòkè lo sórí ọ̀rùlé ilé láti gbàdúrà ní agbègbè wákàtí kẹfà.

Ní ojú kejì, bí wón ti ń bá irinàjò wón lo, tí wón sì súnmo ilú náà, Peteru gòkè lo sórí ilé láti gbàdúrà ní agbàjèwón wákàtí kẹfà: Ebi sì pa á gidigidi, ó sì fẹ jẹun: sùgbòn bí wón ti ń pèsè

ounjẹ tán, ó wọ inú iran ijínlẹ̀, Ó sì rí ọ̀run sí sílẹ̀, àti ohun èlò kan n sọ kalẹ̀ wá sọ̀dọ̀ rẹ̀, bí aṣọ àkàrà nílá kan tí a dì ní igun m̀erin, tí a sì sọ̀ ó kalẹ̀ sí ilẹ̀ ayé: Nínú rẹ̀ ni gbogbo onírúurú ẹ̀ranko ẹ̀lẹ̀sẹ̀ m̀erin ti ilẹ̀ ayé wá, àti ẹ̀ranko igbó, àti ohun tí n rà kẹ̀rẹ̀ lórí ilẹ̀, àti àwọn ẹ̀yẹ̀ ojú ọ̀run. Ohun kan sì wá sí i pé, Dìde, Peteru; pa, kí o sì jẹ. Şùgbón Peteru wí pé, Rára, Olúwa; nítorí ẹ̀mi kò tii jẹ̀ ohunkóhun rí tí ó jẹ̀ èèwọ̀ tàbí aláìmọ̀. Ohun náà sì tún bá a sọ̀rọ̀ lẹ̀kẹ̀jẹ̀ pé, Ohun tí Ọ̀lọ̀run ti wẹ̀ mọ̀, iwọ̀ má ẹ̀ pe é ní èèwọ̀. Èyí sì ẹ̀lẹ̀ lẹ̀mẹ̀ta: lẹ̀yìn náà a sì tún gba ohun èlò náà sọ̀kẹ̀ padà sínú ọ̀run. 1̄ṣe 10:9–16.

Ìpẹ̀ fún Peteru láti wá sí Kesarea ẹ̀lẹ̀ ní wákàtí kẹ̀sàn-án, nígbà tí àngẹ̀lì kan dé láti bá Kòrnẹ̀lìù sọ̀rọ̀. Kòrnẹ̀lìù dúró fún àwọn omọ̀ míràn ti Ọ̀lọ̀run tí a pè jáde kúrò ní Bábílónì ní àkókò òfin Ojọ̀ Àìkú. Àngẹ̀lì tí ó dé ní àkókò òfin Ojọ̀ Àìkú ni ohun keji ti Ịfihàn méjọ̀lá, ẹ̀ni tí n pe àwọn tí wọn ẹ̀ wá ní Bábílónì kí wọn sá. Peteru ni ogórun-ún m̀erinlélógójì ẹ̀gbẹ̀rún, Kòrnẹ̀lìù sì ni àwọn òṣiṣẹ̀ wákàtí kọ̀kànlá, tí a fi hàn fún Peteru gẹ̀gẹ̀ bí ẹ̀ranko aláìmọ̀. Ịbáṣepọ̀ Peteru àti Kòrnẹ̀lìù ni ịbáṣepọ̀ Ịfihàn méje, nibi tí a ti dá ogórun-ún m̀erinlélógójì ẹ̀gbẹ̀rún mọ̀ ní isopọ̀ pẹ̀lú ogunlógò nílá náà. A paṣẹ̀ fún Peteru lẹ̀mẹ̀ta pé kó dìde, kó pa, kí ó sì jẹ. Gẹ̀gẹ̀ bí ogórun-ún m̀erinlélógójì ẹ̀gbẹ̀rún, ipẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Kòrnẹ̀lìù ni ibi tí a ti paṣẹ̀ fún àsiá náà láti dìde.

Kòrnẹ̀lìùsì wá ní Kesaréà Maritima, tí a máa n pè nígbà míràn ní Kesaréà légbẹ́ ọ̀kun. Ịṣipayá orí kẹ̀tádínlógún sọ̀ fún wa pé “omi” náà “jẹ̀ àwọn èniyàn, àti ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn, àti àwọn orílẹ̀-èdè, àti ahọ̀n.” Omi náà ni àwọn tí ó wá níta ijọ̀ Ọ̀lọ̀run, àti nínú Ịṣipayá pẹ̀lú nínú iran Pétèrù nípa àwọn ẹ̀ranko aláìmọ̀, nọmbà m̀erin dúró fún gbogbo ayé. Oríṣíríṣi ẹ̀ranko m̀erin ni ó wá nínú iran Pétèrù, wọn sì sọ̀kalẹ̀ nínú aṣọ̀ nílá kan tí a dì mú ní igun m̀erin rẹ̀. Ịbáṣepọ̀ Pétèrù pẹ̀lú Kòrnẹ̀lìùsì ni a tún ẹ̀fihàn nípaṣẹ̀ Nọ̀a àti àwọn ẹ̀ranko tí wọn wọ̀ ọ̀kọ̀ àkí náà.

Peteru wá ní Joppa, èyí tí itumọ̀ rẹ̀ jẹ̀ “imọ̀lẹ̀ àti ẹ̀wà,” nítorí pé gẹ̀gẹ̀ bí ààmì àwọn ẹ̀gbẹ̀rún lónà ogórun-ún m̀erinlélógójì, Peteru ni àsiá imọ̀lẹ̀ àti ẹ̀wà sí àwọn Kẹ̀fẹ̀rí. Wákàtí kẹ̀sàn-án, àwọn Kẹ̀fẹ̀rí jí sí àsiá náà tí Sister White fi mọ̀ sí ojọ̀ isinmi, òfin Ọ̀lọ̀run, iranṣẹ̀ àngẹ̀lì kẹ̀ta àti àwọn míṣọ̀nàrí káàkiri ayé tí n ru ihin iṣẹ̀ ojọ̀ ikeyin. A jí Korneliu sí àsiá náà nígbà tí àngẹ̀lì dé ní wákàtí kẹ̀sàn-án ní Kesarea lẹ̀bàà ọ̀kun. Ịhìn iṣẹ̀ náà ní òfin Ojọ̀-Àìkú Pentikosti lẹ̀yìn náà sì lọ̀ sí ayé—ọ̀kun.

Gígbe àsiá náà sọ̀kẹ̀ ni a tún fi hàn gẹ̀gẹ̀ bí ilẹ̀ Olúwa tí a gbé sọ̀kẹ̀ ju àwọn ọ̀kẹ̀ lọ̀, àti pé Peteru n gbádúrà lórí òrùlẹ̀ ilú Joppa ẹ̀lẹ̀wà, títànmọ̀lẹ̀, ní wákàtí kẹ̀fà, díẹ̀ ẹ̀sáájú òfin ojọ̀ Àìkú ti wákàtí kẹ̀sàn-án. Nígbà tí a bá fi èdidi dì àwọn ẹ̀gbẹ̀rún méjilá-lé-logoje [ẹ̀gbẹ̀rún kan ó lé m̀erinlélógójì], ipò isoro náà láàárín ayé yóò fa àwọn omọ̀ Ọ̀lọ̀run míràn tí wọn ẹ̀ wá ní Babiloni láti wá imọ̀lẹ̀. A ó sì dari wọn láti rí Peteru lórí ọ̀kẹ̀ ilẹ̀ ní Joppa.

Pétèrù náà wá ní Kesaréà Fílípì nínú Mátìù orí kẹ̀rindínlógún. Kesaréà Fílípì ní ipilẹ̀ Ọ̀kẹ̀ Hẹ̀mọ̀nì ní orúkọ kan náà pẹ̀lú Kesaréà tó wá létí ọ̀kun, şùgbón iyàtọ̀ pátó wá láàárín wọn, níwọn bí ilú kan ti wá lórí ilẹ̀, tí èkẹ̀jì sì wá lórí ọ̀kun. Ịkànnà Kristi ní wákàtí kẹ̀ta àti ikú Rẹ̀ ní wákàtí kẹ̀sàn-án n fi iyàtọ̀ pátó hàn láàárín iyè àti ikú. Pétèrù ní wákàtí kẹ̀ta àti kẹ̀sàn-án ojọ̀ Pẹ̀ntíkọ̀sì n fi iyàtọ̀ pátó hàn láti iyàrá ọ̀kẹ̀ lọ̀ sí tẹ̀npilì. Kesaréà lórí ilẹ̀ tàbí Kesaréà lórí ọ̀kun n sojú iyàtọ̀ àṣọtẹ̀lẹ̀ tí ó ẹ̀ pàtàkì ti wákàtí kẹ̀ta àti kẹ̀sàn-án, şùgbón kò sí itọ̀kasí tààrà sí wákàtí kẹ̀ta nígbà tí Pétèrù wá ní Kesaréà Fílípì. Ní ẹ̀rì ẹ̀ni méjì tàbí mẹ̀ta ni ohun kan fi n di idásilẹ̀, àti pẹ̀lú wákàtí kẹ̀ta àti kẹ̀sàn-án ti àgbélẹ̀bùù, àti pẹ̀lú ní ojọ̀ Pẹ̀ntíkọ̀sì, àwọn àpẹ̀júwe méjẹ̀jẹ̀ ni a sojú fún nípaṣẹ̀ èniyàn kan soṣo,

yálà Kristi ní iyè tàbí nínú iboji, tàbí Pétèrù nínú iyàrà òkè tàbí nínú tẹ̀npilì.

Èrì kẹ̀ta ti wákàtí kẹ̀ta àti kẹ̀sàn-án ní Kesarià méjèjèjì fí Peteru hàn gégé bí àkópò àfihàn pàtàkì ní òkòòkan iṣẹ̀lẹ̀ nàà, gégé bí Kristi ti jẹ́ ní ibèrẹ̀ àkókò Pentikosti, àti Peteru ní òpin àkókò kan nàà. Àmì alpha ti wákàtí kẹ̀ta nàà ni ó jẹ́ kan nàà pẹ̀lú àmì omega ti wákàtí kẹ̀sàn-án, tí ó sì ní pèsè èrì kan pé Kesarià Filipi ni alpha ti Kesarià méjèjèjì. Èrì kejì ni pé orúkọ àwọn ilú méjèjèjì jẹ́ kan nàà, nítorí nàà orúkọ àkópò àfihàn pàtàkì nàà àti orúkọ ilú nàà jẹ́ kan nàà. Èrì kẹ̀ta ni iyàtò tó wà láàárín ilẹ̀ àti òkun. Nígbà tí Peteru wà ní Kesarià Filipi, wákàtí kẹ̀ta ni. Ibí yìí ni iránsẹ̀ nàà ti túbò di kókó gidigidi.

Ó tó láti mú àwọn ilú méjì tí ó ní orúkọ kan nàà bá ara wọn mu, èyí ni àwa n ẹ̀; sùgbón a tún n fí wákàtí kẹ̀ta àti wákàtí kẹ̀sàn-án sínú ilò nàà lórí ipilẹ̀ èrì Kristi lórí àgbélébùú àti ti Peteru ní Pentecost. Nípa mímu àwọn ilà méta nàà pọ̀; wákàtí kẹ̀ta àti wákàtí kẹ̀sàn-án ti Kristi, wákàtí kẹ̀ta àti wákàtí kẹ̀sàn-án ti Peteru ní Pentecost—àwa n fí wákàtí kẹ̀ta múlẹ̀ ní Caesarea Philippi. Kò sí àní-àní pé oḡbón-iṣàkóso àṣòtẹ̀lẹ̀ kan nàà ni a gbòḡò lò sí Korneliu ní wákàtí kẹ̀sàn-án, Peteru ní wákàtí kẹ̀fà, àti léyìn nàà Peteru ní Caesarea Philippi ní wákàtí kẹ̀ta.

Pétèrù wà ní gbogbo àwọn àmì-òná mètẹ̀tẹ̀ta, Kònílù sù wà ní wákàtí kẹ̀fà àti kẹ̀sàn-án pẹ̀lú Pétèrù, sùgbón kì í ẹ̀ ní èkẹ̀ta ní Kesarea Filipi. A so ilà nàà pọ̀, nítorí pé igbésẹ̀ kòòkan jẹ́ èkẹ̀ta, èkẹ̀fà, àti èkẹ̀sàn-án ní itọ́kasí, láti Kesarea Filipi sí Joppa sí Kesarea Maritima. Àwọn Kesarea méjèjèjì ní àwọn gbòḡgbò àṣà wọn tí ó so mó Giriki àti Romu, sùgbón iyàtò Kesarea Filipi ni pé ó jẹ́ àfihàn pàtò ti keferi jíinà tí ó ní iwà àròsò àti ohun ijìnlẹ̀, Kesarea etí òkun sì jẹ́ àárín iṣòwò àti iṣàkóso, tí ó dapò àṣà Giriki pọ̀ mó ijọba Romu. Kesarea Filipi jẹ́ àmì iṣètò ijọ, Kesarea Maritima sì jẹ́ àmì iṣètò ipínlẹ̀.

Nínú ilà láti Kesarea sí Kesarea, Joppa ni igbésẹ̀ àárín nínú igbésẹ̀ méta. Àwọn igbésẹ̀ méta nàà ni a sojú wọn nípa wákàtí kẹ̀ta, kẹ̀fà, àti kẹ̀sàn-án. Kesarea ti ègbé òkun ní wákàtí kẹ̀sàn-án ni òfin Ojọ-Àikú nígbà tí ihínrere lọ sí ọ̀ḡò àwọn Kẹ̀fẹ̀rì. Wákàtí méta sáájú èyí, ní wákàtí kẹ̀fà, Peteru wà ní Joppa, ilú tí n tòn tí ó sì n dán. Wákàtí méta sáájú iyen, Peteru wà ní àjòdún Ipè ní wákàtí kẹ̀ta. Kesarea sí Kesarea ni àkókò Èkún Àárín Òru. Peteru sojú àwọn tí n kéde Èkún Àárín Òru láti ibèrẹ̀ títí dé òpin, nítorí Jesu máa n mú kí ibèrẹ̀ bá òpin mu nígbà gbogbo. Èkún Àárín Òru bèrẹ̀ níbi àmì òná àjòdún ipè, níbi tí a ti tú kẹ̀tẹ̀kẹ̀tẹ̀ nàà sílẹ̀, níbi tí Peteru ti n kéde iránsẹ̀ Joeli.

Peteru wà ní àmì òná igbésẹ̀ méta ti àjòdún ipè, igòkè, léyìn èyí sì ni idájọ̀. Ní àmì òná nàà nínú Mátiù kẹ̀rindínlógún ni a gbé ọ̀ràn nàà dide nípa ẹ̀ni tí Kristi jẹ́. A yí orúkọ Peteru padà, a sì so láti ọ̀ḡò Kristi pé lórí Àpáta yìí ni Òun yóò kọ̀ ijọ̀ Rẹ̀. Àpáta tí a kọ̀ tẹ̀npilì lé lórí ni ipilẹ̀ nàà, Peteru sì ní Kesarea Filipi ni iránsẹ̀ àngẹ̀lì kíiní, èyí tí í ẹ̀ ní iránsẹ̀ ipilẹ̀. Nígbà tí Peteru dé igbésẹ̀ tí ó tẹ̀lẹ̀ e, ní Joppa, ó gòkè bí Kristi nàà ti ẹ̀ ní òpin ojọ̀ ogójì ikòni ojúkojú. Igòkè nàà pẹ̀lú jẹ́ àfíwéra sí àgbélébùú, àsíá àkókó ti itàn igbàlá; a sì pín àgbélébùú nàà sí apá méjì, pẹ̀lú àwọn olè méjì, yíyá aṣọ̀ ikélé sí ibi Mímó Jùlò, àti òkùnkùn nàà pẹ̀lú àwọn wákàtí nàà.

Nísinsinyí, láti wákàtí kẹ̀fà, òkùnkùn bo gbogbo ilẹ̀ títí dé wákàtí kẹ̀sàn-án. Ní ibámu pẹ̀lú wákàtí kẹ̀sàn-án, Jesu sì kígbẹ̀ pẹ̀lú ohùn nílá, wí pé, Eli, Eli, lama sabakthani? iyen ni láti wí pé, Olorun mi, Olorun mi, èṣe tí iwọ̀ fí kọ̀ mí sílẹ̀? Mátiù 27:45, 46.

Ní Jópà, ní wákàtí kẹfà, Pétérù wà ní ibi ipín àtòkànwá kan nípa wòlù, láàárín àwọn tí ó sọ̀nù àti àwọn tí a gbàlà, láàárín imólẹ̀ àti òkùnkùn, àti láàárín ibèrẹ̀ àti òpin Èkún Ọ̀gànjó. Ìyapa náà n tẹ̀numó iyípadà láti inú ìṣípò Laodíkíà ti egbèrún kan lé egbèrún m̀erínlélógójì sí inú ìṣípò Filadélfíà ti egbèrún kan lé egbèrún m̀erínlélógójì. Ó n samisi ikòsílẹ̀ pípé ti ijo Laodíkíà Seventh-day Adventist. Ilẹ̀kùn idájó tí a ti pa náà, tí Ojọ̀ Ètùtù dúró fún, n bọ̀ ní ojọ̀ márùn-ún sáájú òfin Ojọ̀ Àìkú Pénťíkòsì. Gígò sókè ni ó sáájú idájó náà, àti sáájú èyí náà sì ni iránsẹ̀ ipè. Àwọn ìṣísẹ̀ m̀eta wònyí dúró fún àmì ọ̀nà níbi tí a ti fi èdidì Ọ̀lọ̀run lé lóri, tí ijo aṣẹ̀gun sì ti n kede iránsẹ̀ Èkún Ọ̀gànjó fún àwọn tí Kònelíù dúró fún.

Peteru kede ihinrere náà ní Pentikosti, Pentikosti sì n fi òpin sí ihinrere Èkún Ọ̀gànjó. Nítorí náà, ó jẹ̀ dandan ní ti àsoṭelẹ̀ pé Peteru pèlú yóò kede ihinrere náà ní ibèrẹ̀ àkókò Èkún Ọ̀gànjó. Ìbèrẹ̀ m̀aa n sàfihàn òpin nígbà gbogbo. Ihinrere Èkún Ọ̀gànjó ti Peteru ni a fi agbára fún nígbà tí a tú kétékété Islamu sílẹ̀, tí ó sì kọ̀lu Orílẹ̀-Èdè Amérikà, gégé bí ó ti tún ṣe ní òfin Ojọ̀ Àìkú. Peteru tí n kede ihinrere náà ní wákàtí kẹta àti kẹsàn-án ti Pentikosti n ṣe idánimò ibèrẹ̀ àti òpin Èkún Ọ̀gànjó.

Nínú ilà tí à n gbé yèwò yìi, ojọ̀ m̀erínláàádòrin náà tí ó parí ní ìgòkèré Kristi, ni ó sì tún bèrẹ̀ ojọ̀ m̀ewàá nínú yàrá òkè. Ní ojọ̀ karùn-ún nínú ojọ̀ m̀ewàá náà, ojọ̀ ètùtù ni n fi hàn pé a ti pa èṣẹ̀ Israẹli ré, àti pé ijo ti mú ara rẹ̀ tán. Ní wákàtí kẹta ni Pétérù wà nínú yàrá òkè ní Pénťékòsì. Ní wákàtí kẹsàn-án ti òfin Sunday, iṣẹ̀-iránsẹ̀ náà yí padà láti ọ̀gànjó sí igbe gíga.

Ìkède iránsẹ̀ èro Ọ̀gànjó tí Peteru ṣe m̀aa n ṣelẹ̀ nígbà tí ó wà ní wákàtí kẹta. Àmì iránsẹ̀ náà ni àjòdún ipè, nígbà tí a tú kétékété náà sílẹ̀, àti nípasẹ̀ Kesaréà Filipi; Kesaréà Filipi náà sì jẹ̀ Paniumi pèlú. A sojú fún Paniumi nínú èṣẹ̀ ketàlálá tí tí dé kẹ̀èdógún ti Dániẹ̀lì m̀okànlá. Peteru n ṣe idánimò, kì í ṣe ikòlù Ísúlámù kan sí orílẹ̀-èdè Amérikà nìkan nígbà tí a tú kétékété náà sílẹ̀ ní ibèrẹ̀ ikède Èro Ọ̀gànjó, ṣùgbón ní àkókò kan náà Peteru tún wà ní ogun Paniumi tí ó yorí sí òfin Ojọ̀-Àìkú. Ogun Paniumi jẹ̀ iṣelẹ̀ alábaàkẹ̀gbẹ̀ pèlú ikòlù Ísúlámù sí orílẹ̀-èdè Amérikà.

A ó m̀aa tẹ̀sìwájú pèlú àwọn ǹnkan wònyí nínú àpílẹ̀kọ̀ tí ó kàn.